

1. Enkele aankondigingen

De voorbereiding van de adviesgroep wordt opgenomen door de trekkersgroep. Indien mensen interesse hebben om hieraan mee te werken, kan je je contactgegevens doorgeven via bart.buyens@ggzkempen.be of maaike.boonstra@ggzkempen.be.

Ook suggesties voor thema's zijn steeds welkom!

Mensen die graag de uitnodigingen en verslagen ontvangen kunnen hun mailadres doorgeven.

Meer informatie over de adviesgroep is terug te vinden op <https://www.ggzkempen.be/adviesgroep/>

2. Bespreking thema

Let's talk about mental health.

Ben jij tussen 16 en 25 jaar en heb jij (of je naaste) al eens hulp gekregen bij mentale moeilijkheden?

Is er voldoende aandacht voor de dingen waar jij op botst bij het volwassen worden?

Maak jij je soms zorgen over wonen, welzijn, school, werk, inkomen, persoonlijk netwerk?

Wat zijn jouw ervaringen m.b.t. aanmelding, switch jongeren- naar volwassenenpsychiatrie, betrekken van je omgeving, je weg vinden in het aanbod,...?

Verslag: Inge Peeters

Wil u rechtstreeks de conclusies en aanbevelingen lezen? Deze zijn terug te vinden op pagina 4 van dit verslag.

Inleiding

- Wat bedoelen we met transitie leeftijd?
Van 16 tot en met 25 jaar. Bij het JAC is dit van 12 - 25 jaar.
- Link naar artikelen die recent zijn verschenen (aandacht voor het welzijn van de jongeren) en interessante literatuur:
 - <https://nieuws.kuleuven.be/nl/2024/mentaal-welzijn-bij-jongeren-preventie-en-snelle-hulp-zijn-cruciaal>
 - <https://vlaamsejeugdraad.be/nl/goed-in-je-vel> (Advies m.b.t. psychisch welzijn van jongeren tussen 16 en 25 jaar)
 - https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20240815_95191858
 - <https://www.hln.be/binnenland/een-op-de-vijf-jongeren-kampt-met-matige-tot-ernstige-mentale-problemen~a92f3329/>
- Enkele initiatieven:
 - OverKop
 - TeJo
 - JAC
 - Arktos
 - Het Kwadraat
 - PANGG 0-18
 - Mobiele teams jongeren

- **KWE** (kleine wooneenheid) Dit is een lopend project aan het station te Geel. Dit omvat 8 studio's voor studenten van Thomas More en De Waaiburg.(=initiatiefnemer)
- Er bestaat een '**Basiswerkersoverleg**' voor jeugdhulp. De basiswerkers zijn 'laagdrempelige' 1^e lijnswerkers. Aan tafel zitten: een schoolagent, 'Overkop', Arktos, JAC /CAW. Er is geen GGZ partner aanwezig.

2.1. Heb je zicht op welk aanbod er allemaal is? Wie heeft je daar wegwijs in gemaakt? Hoe/wanneer ben je geïnformeerd?

- Men heeft hier nog te weinig zicht op. Ook vaak de huisartsen.
- Sommigen gaan op zoek via internet.
- Op SMARTSCHOOL vindt men ook initiatieven voor de jongeren terug.
- Als men de jongeren wil informeren, maakt men best iets dat lijkt op een uitnodiging met een bepaalde zichtbaarheid waardoor men de nieuwsgierigheid opwekt.
- Het JAC is bij de meesten bekend. Hier gaat de leeftijd van 12 - 25 jaar.

2.2. Hoe is je aanmelding verlopen? Is leeftijd hierin een drempel ?

- De toegankelijkheid naar aanmelding is eerder moeilijk.
- Alles wordt hoogdrempeliger in plaats van laagdrempelig. bv. afspraak maken, openingsuren, te kort aan outreach,...vaak ook een gemis aan menselijkheid
- Sommige jongeren geraken zelf minder goed uit hun woorden en willen graag dat iemand die hen begeleidt de uitleg wat doet. Hierop wordt men soms afgerekend omdat men de jongere het zelf wil horen formuleren.
- Niet alleen de leeftijd maar ook de 'problematiek' vormt een drempel.(bv. autisme, verslaving, eetproblematiek,...) Er zijn zware problematieken die men nergens geplaatst krijgt. Er is een belang van samenwerkingsverbanden om de 'hokjes' te verbinden.

2.3. Hoe is de switch van jongeren- naar volwassenenpsychiatrie? Hoe heb je deze ervaren/beleefd? Is er iemand die mee heeft gezorgd voor een warme overdracht?

- Bepaalde diensten nemen de transitie leeftijd mee, anderen stoppen bij +18....
- Als men van de jongeren een overstap wil maken naar de volwassenen, botst men plots op een wachtlijst. Zet de jongeren tijdig op de wachtlijst.
- Onder de 18 jaar wordt de context betrokken en boven de 18 jaar mag de context niets meer weten. Dit zorgt voor een spanningsveld.

2.4. Is er aandacht voor een specifieke benadering? Is dit nodig?

- Het is van belang om eerst een goede vertrouwensband op te bouwen met de jongere.
- Om een transitie goed te laten verlopen, is het goed om deze tijdig op de wachtlijst van de volwassenen te plaatsen, ook al is men nog geen 18 jaar.
- Het toepassen van een spelvorm bij vorming/therapie.
- Bij de Waaiburg werkt men zeer systeemgericht en spreekt men over 'supporters'.(=context)

- Menselijkheid: zowel iemand van bv. 45j en een persoon van 13j. Dit zijn allebei mensen met issues.
- Vermijden van vakjargon bij de transitieleeftijd en jongvolwassenen.
- Rekening houden met de ontwikkeling van de hersenen! Andere aanpak.
- Zorg op maat. Sommige jongeren voelen zich nog kind op 18 jaar en soms is het eerder omgekeerd. Dit bezorgt hen soms angst/weerstand als ze moeten overschakelen naar een volwassen team.

2.5. Hoe ga je om met de verschillende levensdomeinen (wonen, welzijn, school/werk, inkomen, persoonlijk netwerk)? Is er aandacht voor specifieke issues waar je op botst bij het volwassen worden?

- Op het ene domein is er te veel hulp en op het andere te weinig.
- Een juiste woonsituatie hebben zorgt ook al voor stabiliteit. Vaak wordt de problematiek geminimaliseerd vanuit de veronderstelling dat de context het oplost. Vaak leeft men in een moeilijke problematische thuissituatie.
- Bij het OCMW is er een vorm van ongeloof aangaande wonen. Het lijkt 'logisch' dat men bij de context terecht kan. Men wordt dan meestal ook afgewezen.
- Sommige HV werken met kotbazen samen die 'buiten de lijntjes kleuren.'
- Binnen het onderwijs geeft men snel labels aan de kinderen waardoor men ook gaat stigmatiseren.
- Het algemeen welzijn van de jongeren wordt door een 'over'-'/ 'tele'- aanbod eerder geproblematiseerd dan genormaliseerd. (bv. men kan 24u op 2u4 bellen). De jongeren kunnen slecht omgaan met situaties/ gevoelens/ emoties en hun veerkracht daalt. Er is sprake van een verminderd 'coping mechanisme'.

2.6. Werd je omgeving betrokken?

- Jongeren nemen vaak wel een vertrouwenspersoon mee, en anders is dit de keuze van de jongere zelf om dit niet te doen.
- Na het vormen van een goede vertrouwensband met de hulpverlener kan men de context ter sprake brengen. (vertrouwensband scheppen via een huisdier, deze speelt vaak een faciliterende rol)
- Er is een contrast tussen - 18 en + 18 jaar.
- Op sommige plaatsen is het verplicht om de mama en papa te betrekken. (bv. bij Marque) Leren om dit ruimer te bekijken in belang van het kind.

CONCLUSIES

- Men heeft te weinig zicht op het aanbod dat er bestaat. Zowel de jongeren zelf als hulpverleners vinden moeilijk hun weg in het aanbod.
- Als men de weg gevonden heeft, ervaart men verschillende drempels qua toegankelijkheid: aanmelding, locaties, openingsuren, houding, taalgebruik, ...
- Men moet ook te vaak onnodig lang wachten op hulp (bijv. je bent 17 en doet geen aanmelding meer bij jongeren owv wachtlijst, maar kan ook nog niet aanmelden voor volwassenenzorg owv -18)
- Er heerst een grote woonproblematiek (dak- en thuisloosheid) voor deze leeftijd. Ze komen ook vaak uit moeilijke thuissituaties.
- Mensen die werken in de EERSTE LIJN voelen zich vaak alleen staan.
- Bij de transitie leeftijd merkt men dat er veel aan 'hokjes-denken' wordt gedaan, niet alleen qua leeftijd maar ook naar de problematiek toe.
- Maatschappelijke evoluties zorgen mee voor een verminderd 'coping mechanisme' bij de jongeren. Daarnaast moeten we opletten dat we ook kunnen normaliseren en niet overproblematiseren!
- Vanaf 18 jaar wordt de context niet meer betrokken. Wat als de jongere dan nog thuis woont? Nagaan van de wetgeving en mee evolueren met de tijd.
- Het is fijn voor de jongeren om nog even in contact te kunnen staan met hun vorige hulpverlener na een overdracht.
- Er is soms een bepaalde angst rond het afronden van een traject/aanbod. Niet alle materie moet leeftijdsgebonden zijn. Dit toont het belang aan van warme zorg op maat!

AANBEVELINGEN

- Zet in op bekendmaking van het aanbod zodat men vlotter de weg kan vinden, beter op de hoogte is van de vervolgmogelijkheden, ... (jeugdhulp ook op de hoogte van sociale kaart volwassenen)
- Verbeter de toegankelijkheid van het aanbod door te hoge drempels weg te werken
- Zorg op maat kan gestimuleerd worden door bepaalde knelpunten aan te pakken (beschikbare tijd, veelheid aan administratie, 'hokjes', ...)
- Een goede samenwerking met 'lokale besturen' voor deze doelgroep/problematiek kan veel betekenen (lokale noden).
- Kunnen jongeren niet vroeger dan 18 worden aangemeld bij volwassenenzorg?! Dit kan de overgang/overdracht vlotter laten verlopen!
- Creëer een veilige plaats voor jongeren in crisis. (bv. OPZ)
- Een reflex maken over het betrekken van de context.
- Het herbekijken van 'beroepsgeheim'. bv. bij het JAC heeft men toestemming nodig van de cliënt vanaf 12 jaar.
- Het behouden van 'vrije inloopuren' en het outreachend werken stimuleren binnen de organisaties.
- Het werken met duo-begeleidingstrajecten in gedeelde zorg bij overgang. Dit om te zorgen voor een naadloze overgang.
- Geen moeilijk vakjargon gebruiken, praten op maat van de jongeren.
- Inzetten op preventie

We verwijzen ook graag naar www.brocongres.be Hier kan je o.a. een **visuele weergave** vinden van de conclusies en aanbevelingen die men in 2023 verzamelde op het BroCongres

Verslag ADVIESGROEP 18/9 en 25/9/2024

- <https://brocongres.be/wp-content/uploads/2024/08/Visueel-Verslag-BroCongres-Waarom-is-samenwerken-zo-moeilijk-LRES.webp>
- <https://brocongres.be/wp-content/uploads/2024/08/Visueel-Verslag-BroCongres-Transitiepsychiatrie-Lres.webp>

De bevindingen sluiten goed aan bij de conclusies en aanbevelingen uit de bijeenkomsten van de adviesgroep.

Hetzelfde kunnen we concluderen voor het overzicht van de BIG16 (zie p. 5 en 6 + <https://www.youtube.com/watch?v=48XPI88fabl>) → er bestaat jeugdzorg, er bestaat volwassenenzorg maar er is dringend nood aan adolescentenzorg!!

onze **BIG 16**

1. START

Er wordt ons gevraagd ons vol te concentreren op de Big Five (opleiding&werk, wonen, zorg, financiën, relaties&vrije tijd). Ok! Wij vragen u onze BIG 16 te zien. Eigen identiteit, zekerheid, ontwikkeling van onze talenten, is minstens zo belangrijk.

2. TIMING 1: LATEN WE OP TIJD BEGINNEN EN NEEM DE TIJD.

Vanaf 12 jaar kan zelfstandigheid en zelfvertrouwen al gericht zijn op wat straks belangrijk is. Van 15/16 jaar is het dringend noodzakelijk om uitgedaagd en begeleid te worden naar de adolescentie fase. Dus niet pas vlak voor je 18 bent!

3. TIMING 2: NEEM DE TIJD EN GOOI ONS NIET OVER DE RAND ZODRA WE 18 ZIJN.

Bijna niemand is op 18-jarige leeftijd helemaal zelfstandig en sterk. Die ontwikkeling gaat door tot zeker 26 jaar denken we. Organiseer gepaste begeleiding tot tenminste ons 24e jaar.

4. OMGANG MET MIJ 1: SPREEK MËT ONS.

Ga mijn leven niet voor mij inrichten, maar help mij dat zelf te kunnen doen.

5. OMGANG MET MIJ 2: DAAG ONS UIT EN SLA EEN ARM OM ONS HEEN.

Ook vóór ons 18e jaar / ook ná ons 18e jaar. Kortom doe menselijk!

6. OMGANG MET MIJ 3: BETREK HET NETWERK VAN ONS ER BIJ,

maar respecteer tegelijkertijd onze eigen gevoelens hoe we dat willen.

7. OMGANG MET MIJ 4: ALS JE IETS NIET WEET, ZEG DAT DAN EERLIJK.

We voelen dat toch! Dat schept dat geen vertrouwen in alles wat je daarna tegen me zegt.

8. NEEM MIJ SERIEUS 1: ONDERSCHAT ONZE LEVENSZICHTEN NIET.

Volwassenen die zeggen 'Ach, wat heb jij nou meegemaakt'. Wij denken: 'Leer mij kennen!' Vraag naar de ervaringen die wij hebben meegemaakt en hebben moeten ondergaan in al die jaren. We hebben een mening over wat goed voor ons is.

9. NEEM MIJ SERIEUS 2: TALENTONTWIKKELING

Ik heb talenten. Wanneer ik die ontwikkel krijg ik zelfvertrouwen. Ontwikkeling van talenten wordt te vaak gezien als een bezigheidstherapie. Er worden zelfs sancties uitgesproken 'als je niet dit doet, dan mag je vanmiddag niet...'. Talentontwikkeling geeft fundamentele positieve veranderingen. Soms even het belangrijkste!

10. NEEM MIJ SERIEUS 3: STOP MET EENMALIG LABELLEN.

In mijn dossier staat Mijn hele leven lang. Van daaruit worden beslissingen genomen. Maar ik ontwikkel me, krijg nieuwe inzichten. Vraag daarnaar en zet dat positieve ook in het dossier. Ik ben een mens.

11. MEDICATIE

Voor sommigen van ons: van de dag dat ik 18 word mag/moet ik opeens zware medicatie krijgen. Vóór die dag worden ouders er nog betrokken bij keuze van medicatie waardoor er voorzigtiger gekozen wordt wat passend en werkend is. Dat vinden we niet normaal.

12. WEES CREATIEF IN DE HULPVERLENING 1: STOP MIJ NIET WEG.

Omdat je het niet aankan of omdat er geen plaats is. Op 'time out' naar een gesloten afdeling, geplaatst worden in volwassenenzorg, in de isolatie. Waar we stil staan, belemmerd en ontmoedigd worden. Waar we vooral bezig zijn met weeral opnieuw moeten overleven in een extra moeilijke situatie. Stop dat please!

13. WEES CREATIEF IN DE HULPVERLENING 2: ZIE WAT IK ZEG DAT IK NIET ZEGGEN KAN (*)

Weet dat we kracht en inzicht hebben. Maar ook hebben we dagelijks te maken met de verwondingen door het verleden. De 'gewone' maatschappij kan soms te zwaar zijn. We vluchten naar van alles en nog wat. Ook opvang/opname is een vlucht.

14. WEES CREATIEF IN DE HULPVERLENING 3: AF EN TOE 'HOMAAAR'

In plaats van altijd die druk van moeten voldoen aan de eisen van behandeling en de big five, zeg af en toe eens 'homaar'. 'Waar sta ik nu, wat zorgt er voor dat ik hier sta, wat speelt er allemaal?'

15. WEES CREATIEF IN DE HULPVERLENING 4: IK KAN VEEL MET MIJN BEPERKING

Werk en opleiding kan ook met beperkingen die wij op dit moment hebben. Help ons al die rare regeltjes omver te werpen die dat onmogelijk maken en die ons extra beperkingen opleggen.

16. VERSTERK JE EIGEN KENNIS ALS HULPVERLENER

Bijvoorbeeld: omgang met adolescenten / bescherming tegen seksueel overschrijdend gedrag / de gevaarlijke kanten van social media.

**er is jeugdzorg er is volwassenenzorg
er is dringend nood aan adolescentenzorg**

(*) Gedicht van Joke van Leeuwen

3. Vergaderdata en thema's

De meest actuele informatie m.b.t. de adviesgroep is terug te vinden op

<https://www.ggzkempen.be/adviesgroep/>

Daarnaast ken je voor meer informatie over de volgende adviesgroep steeds terecht bij Bart Buyens (bart.buyens@ggzkempen.be of 0492 23 84 78) of bij één van de cliëntenvertegenwoordigers.

Heb je zelf een voorstel voor een thema en/of locatie om deze bijeenkomst te organiseren, laat het ons zeker weten!